
EVALUATIEF JAARVERSLAG 2007

STICHTING MILIEUFEDERATIE GRONINGEN

Colofon

Milieufederatie Groningen

Postadres

Postbus 1020, 9701 BA Groningen

Bezoekadres

Praediniussingel 59,
zij-ingang Museumstraat

Tel 050 313 08 00

Fax 050 313 68 21

E-mail info@mfgroningen.nl

Website www.mfgroningen.nl

mei 2008

Evaluatief Jaarverslag 2007

Inhoud

1	Inleiding	2
2	Groene Ruimte	3
	2.1 Toetsing aan Werkplan 2007	3
	2.2 Toetsing aan Meerjarenbeleidsplan 2004-2007	5
3	Bebouwde Ruimte en Leefomgeving	6
	3.1 Toetsing aan Werkplan 2007	6
	3.2 Toetsing aan Meerjarenbeleidsplan 2004-2007	8
4	Energie en Mobiliteit	9
	4.1 Toetsing aan Werkplan 2007	9
	4.2 Toetsing aan Meerjarenbeleidsplan 2004-2007	11
5	Duurzame Bedrijvigheid	12
	5.1 Toetsing aan Werkplan 2007	12
	5.2 Toetsing aan Meerjarenbeleidsplan 2004-2007	12
6	Communicatie en Netwerken	13
	6.1 Toetsing aan Werkplan 2007	13
	6.2 Toetsing aan Meerjarenbeleidsplan 2004-2007	14
7	Algemeen	15
	7.1 Toetsing aan Werkplan 2007	15
8	Ontwikkeling organisatie	16
	8.1 Personeel	16
	8.2 Financiën	18
	8.3 Interne organisatie	21
	8.4 Balans per 31 december 2007	22
	8.5 Staat van baten en lasten over 2007	23
	8.6 Begroting 2008	25
	8.7 Overige gegevens	26
	BIJLAGE 1: Overzicht projecten en urenrealisatie 2007	27

BIJLAGE 2: Accountantsverklaring

30

1. INLEIDING

In januari 2008 bracht de Milieufederatie Groningen haar publieksjaarverslag 2007 uit. Het onderhavige verslag is een op evaluatie en interne ontwikkelingen gerichte aanvulling op het publieksverslag. Het beoogt inzicht te geven in de mate waarin doelstellingen, geformuleerd in het Meerjarenbeleidsplan 2004-2007 en het Werkplan 2007, ook daadwerkelijk gehaald werden. Daarnaast geeft het een beeld van de personele, financiële en organisatorische stand van zaken in 2007.

Overlap van informatie tussen het publieksverslag en het evaluatieve verslag is zo klein mogelijk gehouden. De verschillende verslagen moeten dan ook in aanvulling op elkaar gelezen worden.

In dit evaluatieve verslag wordt de thema-indeling uit het Meerjarenbeleidsplan 2004-2007 aangehouden. De werkvelden *Groene Ruimte, Bebouwde Ruimte en Leefomgeving, Energie en Mobiliteit, Duurzame Bedrijvigheid, Communicatie en Netwerken* en enkele algemene activiteiten komen achtereenvolgens aan bod in de hoofdstukken 2 t/m 7.

Hoofdstuk 8 gaat in op de ontwikkelingen binnen de organisatie.

De activiteiten in 2007 zijn in grote lijnen gerealiseerd als voorgenomen. Dit geldt zowel voor de van tevoren gestelde doelen en de geformuleerde producten en resultaten als voor de ureninzet. In het *Overzicht projecten en urenrealisatie 2007* dat is opgenomen als bijlage bij dit verslag, is per activiteit aangegeven hoe het aantal gerealiseerde uren zich verhoudt tot de oorspronkelijke planning. Ook de accountantsverklaring 2007 is als bijlage bij dit verslag opgenomen.

2. GROENE RUIMTE

2.1 Toetsing aan Werkplan 2007

Extern overleg

Regelmatig overleg heeft geleid tot een goede afstemming met collega-natuurbeschermingsorganisaties. Ook overleg met andere organisaties (LNV, LTO, etc) leidde tot nuttige afstemming. Een en ander heeft wel geresulteerd in een beperkte overschrijding van de begrote uren.

Actualiteiten

Actualiteiten hebben zich met name voorgedaan in de sfeer van provinciaal ruimtelijk beleid, zoals rond intensieve veehouderijen en de plannen voor de aanleg van nieuwe provinciale wegen. Veel overheden, mensen en organisaties vroegen om commentaar, hulp of advies over uiteenlopende onderwerpen. De MFG heeft de verzoeken over het algemeen adequaat kunnen afhandelen, maar heeft daarvoor wel iets meer uren gebruikt dan begroot.

Natuur en Landschap

De activiteiten zijn volgens planning uitgevoerd. Samenwerking met de LTO bij het organiseren van het symposium over groenblauwe diensten, leidde tot intensivering van de contacten met LTO en Boeren natuur. Reguliere activiteiten als het voeren van overleg met de natuurbeschermingsvertegenwoordigers van met name de landinrichtingen in Oost-Groningen en Haren en het inspelen op provinciale beleidsontwikkelingen verliepen eveneens als gepland.

Provinciaal RO-beleid

De MFG heeft in goed overleg en afstemming met vijf andere natuur- en milieuorganisaties volgens planning een constructieve bijdrage aan de ontwikkeling van POP III geleverd. Tot welk resultaat onze inzet heeft geleid zal volgend jaar blijken.

Land van Flúster en Dúster

Het organiseren van de Nacht van de Nacht en het actief betrekken van gemeenten en bedrijven vergden de nodige inzet. De derde Nacht van de Nacht was een zeer groot succes zowel wat betreft het aantal organisaties, gemeenten en bedrijven die een activiteit hadden georganiseerd als wat betreft het aantal deelnemers. Voor de verkiezingen van 'Het mooiste donkere en lelijkst verlichte plekje van Groningen' en 'Het stilste plekje van Groningen' was veel media-aandacht. De eerste Stiltedag werd goed bezocht. Het verzamelen van informatie voor de lichtbronnenkaart verliep voorspoedig. De start van de pilot voor efficiënte verlichting op het bedrijventerrein Hoendiep werd door de betrokken bedrijven enthousiast ontvangen. De thema's stilte en duisternis zijn in 2007 dus goed op de kaart gezet. Nieuwe landelijke activiteiten rond deze thema's kwamen in 2007 niet tot ontwikkeling.

Stilte, iedereen mag het horen

Dit project is afgerond, als gepland, met het uitgeven en verspreiden in de provincie van de landelijk geproduceerde Stiltewijzer.

Dorpen bij nacht

De activiteiten zijn grotendeels uitgevoerd zoals gepland. Vanwege vertraagde subsidie-toekenning is pas eind 2007 gestart. Het project wordt vervolgd in 2008.

De Ruimtelijke en Economische Ontwikkeling van Noord-Nederland (REONN)

Door het kabinetsbesluit van 16 november 2007 om het proces van de Zuiderzeelijn stop te zetten, hoefde de MFG geen activiteiten op dit vlak te ontplooien. De uren die voor dit thema stonden geraamd, zijn aan andere onderwerpen besteed.

Campagne Ruimte

Deze landelijke campagne kreeg ook in Groningen de gewenste invulling. Door middel van de verschillende activiteiten is het thema goed op de politieke agenda geplaatst. De deelname aan de activiteiten door burgers en bestuurders was minder hoog dan verwacht.

Gemeentelijk RO-beleid

De activiteiten zijn uitgevoerd zoals gepland: vele bestemmingsplannen en projectbesluiten zijn beoordeeld. Waar nodig is een zienswijze/bezwaar ingediend. Dit heeft in een aantal gevallen geresulteerd in een betere waarborging van natuur-, milieu- en landschapsbelangen, in veel andere gevallen lopen de trajecten nog. De afstemming met terreinbeherende organisaties verliep naar tevredenheid.

Middag-Humsterland

De discussie over de inhoud van het nieuwe beschermingsbeleid, n.a.v. de in 2006 verschenen evaluatie, leidde ertoe dat het aantal begrote uren flink is overschreden. Het instellen van beroep tegen het dempen van een sloot droeg bij aan deze verschrijving. In juni 2008 vindt de zitting bij de Rechtbank Groningen plaats.

Integraal waterbeheer, inclusief Applaus voor de Kaderrichtlijn Water

De MFG heeft alle geplande watertaken uitgevoerd. De veelheid aan wateronderwerpen waar de MFG bij betrokken is (implementatie Kaderrichtlijn Water, toekomstig waterbeheer Lauwersmeer, verdrogingsbeleid, grondwaterwinning De Punt) zorgde ervoor dat het geplande aantal 'wateruren' flink werd overschreden. Veel tijd is gestoken in de lobby voor een ambitieuze implementatie van de Kaderrichtlijn Water, helaas met matig succes. De lobby heeft er wel voor gezorgd dat in de statencommissie en het AB van Noorderzijlvest uitgebreid over het onderwerp is gedebatteerd.

Ook in 2007 waren de contacten met de groene bestuurders van waterschap Noorderzijlvest goed. Aan bijna alle vooroverleggen van AB-vergaderingen werd deelgenomen.

Gemeenten en bestrijdingsmiddelen

Vorbereidingen zijn getroffen om dit project in 2008 door een stagiaire uit te laten voeren.

Waterschapsverkiezingen

Met name op landelijk niveau zijn de eerste voorbereidingen getroffen voor de waterschapsverkiezingen 2008. In de regio waren de activiteiten nog beperkt. Hierdoor werden minder uren besteed dan begroot.

Waterbrug naar Burgers

De planning van dit LvDO-project is, in overleg met de subsidiegever, aangepast i.v.m. de vertraagde subsidietoekenning. De eerste bijeenkomsten in december zijn goed bezocht en hebben veel goede ideeën opgeleverd voor uitwerking en uitvoering in het jaar 2008.

Grondwatermeters

De feestelijke onthulling van de grondwatermeter in de Hunzezone was geslaagd, maar de organisatie bleek meer werk dan van tevoren ingeschat. Hierdoor zijn meer uren aan het project besteed dan gepland.

2.2 Toetsing aan Meerjarenbeleidsplan 2004-2007

Niet ieder onderwerp uit dit werkveld leent zich even makkelijk voor proactieve beleidsbeïnvloeding. De in 2007 uitgevoerde activiteiten op het gebied van Flúster en Dúster en de educatieve grondwatermeters zijn goede voorbeelden van een interactieve en proactieve aanpak. In de landinrichting en het Rijksbeleid blijft onze rol zoals gepland zo beperkt mogelijk, terwijl de activiteiten aangaande Integraal Waterbeheer conform de voornemens zijn opgewaardeerd dankzij projectsubsidies. Op het gebied van landbouw zijn geen projectactiviteiten ontwikkeld.

3. BEBOUWDE RUIMTE EN LEEFOMGEVING

3.1 Toetsing aan Werkplan 2007

Extern overleg

Het benodigde aantal uren voor extern overleg was hoger dan gepland. Dit kwam onder meer door deelname aan een extra overlegkring van de landelijke samenwerking. Het extra overleg bleek nuttig omdat het voor het landelijke netwerk van de Milieufederaties een programma-subsidie van VROM opleverde. Het nieuwe programma gaat in 2008 van start en richt zich op verrommeling en de mogelijkheden die de nieuwe Wro biedt om dit tegen te gaan.

Actualiteiten

De uren zijn vooral besteed aan activiteiten rond de provinciale Statenverkiezingen, mede namens zes natuur- en milieuorganisaties, met als hoogtepunt het provinciale milieudebat van eind februari. Voor en na het debat zijn veel nieuwe contacten gelegd en bestaande contacten aangehaald.

Milieubeleid gemeente Groningen

Actuele ontwikkelingen hebben er voor gezorgd dat de MFG dit jaar veel meer uren heeft besteed aan Stadse zaken dan geraamd. Het 'plotselinge' besluit tot sluiting van het Natuurmuseum riep de nodige reacties van burgers en groene organisaties op. De MFG heeft waar mogelijk geprobeerd te lobbyen om het 'goede' van het Natuurmuseum te behouden door dit te betrekken bij een mogelijk toekomstig Duurzaamheidscentrum.

Helaas leidden alle inspanningen niet tot behoud van het Natuurmuseum maar wel tot een opdracht van de gemeenteraad aan het College om een haalbaarheidsonderzoek uit te voeren naar verschillende varianten van een nieuw op te richten Duurzaamheidscentrum.

Verder heeft de MFG haar bijdrage geleverd aan diverse overleggen met de gemeente Groningen (o.a. praktijkoverleg Sterrebos en Stadspark, klankbordgroep Sterrebos, het Bestuurlijk Overleg Stadsnatuur en LA21). Door onze inbreng is de voorlopige voorziening bij het kapbeleid opgeschort van drie naar zes weken. Samen met de Stadse groengroepen heeft de MFG een reactie gegeven op het concept-Groenstructuurplan. Enkele van de door ons ingebrachte punten zijn inmiddels overgenomen door de gemeente. Door de vele overleggen zijn uiteindelijk meer uren besteed dan geraamd.

Duurzame inkoop

In 2007 zijn in diverse gesprekken met ambtenaren en bestuurders kansen voor duurzaam inkopen geïnventariseerd en benut. Er zijn goede contacten gelegd. Twee gemeenten hebben de deelnameverklaring Duurzaam Inkopen ondertekend, terwijl 4 gemeenten het doel was. Een aantal gemeenten is wel voornemens te tekenen maar dit vraagt nog wat extra stimulatie en voorbereidingstijd.

De op 4 september georganiseerde workshop in de gemeente Menterwolde is goed bezocht en heeft ook goede contacten opgeleverd. In 2007 zijn meer uren besteed dan begroot. Dit komt onder meer doordat het organiseren van de workshop meer tijd in beslag nam dan verwacht, en

omdat aan het eind van het jaar de contacten en acties werden voortgezet met het oog op het realiseren van de doelstellingen in 2008.

Meerstad

Omdat veel 'werk' achter de schermen wordt verricht, is het moeilijk voor de MFG om te bepalen wanneer het beste welke inzet gepleegd kan worden. Onze activiteiten vonden vooral plaats tijdens de officiële momenten zoals een reactie op de ontgrondingenvergunning en het bestemmingsplan. Onze reactie op de ontgrondingenvergunningen zijn ongegrond verklaard door de Provincie en het bestemmingsplan is nog in procedure.

Waar mogelijk heeft de MFG haar lopende contacten benut voor inzet op duurzame thema's (bijv. energiezuinig bouwen) en op 'kwesties' die zich voordeden. Zo heeft overleg met bureau Meerstad ertoe geleid dat gezocht wordt naar mogelijkheden om een historisch waardevolle kleislote te behouden, bijv. door het te benutten als recreatief groen dicht bij het hart van Meerstad.

Meerstad Woonwensen

De activiteiten verliepen volgens planning. Het samen met het Centrum voor Beeldende Kunst georganiseerde debat over bewonersparticipatie trok minder mensen dan verwacht, maar er ontstond zich een boeiende discussie tussen de forumleden en de zaal.

De brochure 'bewoners aan het woord' over drie projecten met bewonersparticipatie in Fryslân, Groningen en Drenthe, is goed ontvangen. Mede dankzij een zeer positieve recensie in het Aedes-magazine is de brochure vanuit het hele land tientallen keren opgevraagd.

Groene Regiovisie

Veel aandacht ging naar de ontwerpogave Roden-Leek waarbij wij samen optrokken met de Drentse federatie. Met een groot deel van onze achterbanorganisaties reageerden we op het voorontwerp-Intergemeentelijk Structuurplan. Omdat wij niet de enige waren heeft de stuurgroep van de ontwerpogave zich moeten beraden op het vervolg van het traject. Eind december bleek dat de plannen een beetje werden bijgesteld (mede als gevolg van lagere woningbouwprognoses) maar naar onze mening nog niet voldoende. In 2008 zal dit traject dus een vervolg krijgen. Met de Drentse collega's hebben wij ons ook ingespannen om te zorgen dat de lagere woningbouwprognoses niet alleen leiden tot een lagere opgave maar ook tot het schrappen van een aantal bouwlocaties. Helaas heeft de Stuurgroep Regio Groningen-Assen hier geen gehoor aan gegeven.

3.2 Toetsing aan Meerjarenbeleidsplan 2004-2007

Ondanks halvering van het activiteitenbudget in 2006 is het middels aanvullende projecten redelijk gelukt de samenwerking met de gemeente Groningen op peil te houden. Om de samenwerking in de toekomst te kunnen voortzetten is de MFG in overleg getreden met de gemeente Groningen om te komen tot een nieuwe meerjarenafspraken. Het ziet er naar uit dat deze voor de jaren 2008-2011 gerealiseerd zal worden in de vorm van een basispakket met structurele activiteiten en een aanvullend pakket bestaande uit jaarlijks in te dienen projectvoorstellen die passen in het kader van de Stadse duurzaamheidsambities.

De voorgenomen inzet op Meerstad kreeg vooral vorm in het debat over bewonersparticipatie. We beraden ons nog hoe we burgers ook in 2008 bij de vormgeving van Meerstad kunnen betrekken.

T.a.v. 'overig gemeentelijk milieubeleid' zijn in beperkte mate gemeentelijke activiteiten uitgevoerd middels de projecten Duurzame inkoop en Flúster en Dúster / Nacht van de Nacht.

4. ENERGIE EN MOBILITEIT

4.1 Toetsing aan Werkplan 2007

Extern overleg

Er is volgens plan aan diverse reguliere vergaderingen deelgenomen. Daarnaast ontving de MFG vele uitnodigingen vanuit de provincie en andere noordelijke partners voor overleggen en bijeenkomsten. Gesprekspartners waren overheden, oude en nieuwe samenwerkingspartners en achterban.

Actualiteiten

2007 was wederom een jaar waarin energie en klimaat volop in de belangstelling stonden. Onder andere biomassa, CO₂-opslag, transportbrandstoffen en kolencentrales maar ook de totale energievoorziening van Nederland (Green4Sure) en de klimaatbestendige inrichting van het landschap vroegen onze aandacht en visieontwikkeling. Door de veelheid aan onderwerpen zijn er aanzienlijk meer uren besteed dan begroot.

EnergieKompas

Ook in 2007 is EnergieKompas een nuttig platform voor afstemming van energieactiviteiten gebleken. Een discussiebijeenkomst over biomassa leverde input voor visieontwikkeling. Eind 2007 heeft de MFG samen met enkele andere partners een gespreksnotitie opgesteld op basis waarvan in 2008 Energiekompas naast afstemmingsplatform ook weer een activiteitenaanjager wordt. Omdat die activiteiten in 2007 nog niet van de grond gekomen zijn, zijn wat minder uren besteed dan begroot.

Waterzijdig inregelen

In 2007 zijn de geplande vergaderingen van de stuurgroep WZI Noord bijgewoond en is een bijdrage geleverd aan de werving van gebouwen voor dit project. De afronding van het meerjarenprogramma Waterzijdig Inregelen kostte meer tijd dan gedacht.

Noordelijk energiegebruik in beweging

In 2006 was deze campagne onderdeel van de samenwerking op energiegebied van de noordelijke Milieufederaties. De campagne werd uitgevoerd in aanvulling op een noordelijk samenwerkingsproject (De Noordelijke Klimaatcompetitie). In 2007 was er geen noordelijk samenwerkingsproject op energiegebied. Mede hierdoor is geen prioriteit gegeven aan het voortzetten van de campagne.

Klimaatcompetitie

Dit project is niet verder ontwikkeld omdat er al een andere klimaatcompetitie werd opgestart (zie Energie Beter), en twee klimaatcompetities in één jaar leek niet wenselijk (zowel organisatorisch als communicatief).

Energiebesparing bij lage inkomens / Energie Beter

De MFG schreef met succes een voorstel voor een klimaatcompetitie binnen het provinciale project Energie Beter: in de loop van 2007 kende de Provincie Groningen hiervoor subsidie toe. De activiteiten zijn daarna uitgevoerd zoals gepland. Het project wordt vervolgd in 2008.

NPL Klimaatcampagne: Klimaatneutrale producten

De doelstelling (tenminste één klimaatneutraal bedrijf in de provincie Groningen) is ruimschoots gehaald. Vier bedrijven in Groningen spraken zich uit klimaatneutraal te willen worden. Dit enthousiasme heeft wel geresulteerd in een overschrijding van de urenbegroting. Omdat in december de laatste klimaatscans gereedkwamen is de feestelijke ondertekening over de jaargrens heen geschoven naar 2008.

Energiebesparing in de bebouwde omgeving / WIN Energie

In maart 2007 is op 3 basisscholen, 4 locaties in de gemeente Groningen het project WIN Energie uitgevoerd. De MFG was belast met de coördinatie. Het project was zo succesvol dat de gemeente Groningen groen licht heeft gegeven voor het uitvoeren van WIN Energie op 10 nieuwe locaties. De voorbereidingen hiervan zijn in 2007 gestart, het project wordt vervolgd in 2008. Het coördineren en afstemmen tussen de vele betrokken partijen kostte meer uren dan gepland.

Ontdek het Lek

De Groningse activiteiten binnen dit landelijke project (werving gebouwen) zijn uitgevoerd zoals gepland. Door verschillende vertragingen bij andere partners is een groot deel van de uitvoering van het project uitgesteld tot 2008.

Heldergroene Biomassa

De MFG heeft haar activiteiten binnen dit landelijke project uitgevoerd zoals gepland. Door de complexe materie, de vele discussies met en door de landelijke projectpartners en de vertraging die daardoor in het project ontstond, zijn meer uren gedraaid dan begroot. Bovendien is de oplevering van de visie uitgesteld tot 2008.

Het Nieuwe Rijden

Dit project is niet tot ontwikkeling gekomen omdat de subsidieregeling waaronder het Drentse project is uitgevoerd, ophield te bestaan. Er is geen prioriteit gegeven aan het zoeken naar andere financieringsbronnen.

4.2 Toetsing aan Meerjarenbeleidsplan 2004-2007

Ook in 2007 werden zoals bedoeld de beperkte structurele energie-activiteiten met verschillende projectactiviteiten aangevuld, zowel op provinciaal als op nationaal schaalniveau.

In het Meerjarenbeleidsplan 2004–2007 nam de MFG zich voor een kleine structurele inzet op het gebied van Mobiliteit te creëren en deze aan te vullen met incidentele projecten. In de loop van de beleidsperiode is hier toch niet voor gekozen omdat het aantal aanvullende projectmogelijkheden te gering was en een beperkte structurele inzet zonder projectaanvulling niet efficiënt en zinvol zou zijn. De afronding van het project Stilte, Iedereen Mag het Horen was in 2007 de enige activiteit rond dit thema.

5. DUURZAME BEDRIJVIGHEID

5.1 Toetsing aan Werkplan 2007

Extern overleg

Deels vanwege zwangerschapsverlof van de betrokken medewerker, deels omdat er in 2007 niet veel speelde op dit onderwerp, was het aantal activiteiten beperkt. Slechts één bijeenkomst, één landelijke overleg en één noordelijk overleg zijn bijgewoond. Er zijn daardoor minder uren besteed dan begroot.

Actualiteiten

Veel tijd is besteed aan noordelijke ontwikkelingen rond afvalverbranding die actie, afstemming en visieontwikkeling vroegen, en aan de start van een gezamenlijke visieontwikkeling op havens met de andere kust-Milieufederaties. Daardoor zijn er wat meer uren besteed dan begroot.

Netwerk Milieukwaliteit

Mede door de goed lopende samenwerking met Natuur en Milieu, de Waddenvereniging en bureau MOB zijn alle activiteiten volgens planning uitgevoerd.

Costa Due

Na de afsluitende bijeenkomst in mei, waar de MFG haar bijdrage aan leverde, is het project wat stil komen te liggen. Hierdoor hoefde de MFG er minder uren aan te besteden dan begroot.

Energiebesparing op bedrijventerreinen

Een project in Drenthe rond dit thema kwam langzaam op gang en gaf niet meteen positieve resultaten. Mede daardoor is er geen prioriteit gegeven aan het ontwikkelen van een Gronings project.

5.2 Toetsing aan Meerjarenbeleidsplan 2004-2007

Tijdens de voorgaande jaren van deze beleidsperiode was al geconstateerd dat de succesvolle werkzaamheden in dit werkveld extra werk en meer verzoeken aantrekken. Mede dankzij een goede en intensieve samenwerking met andere partijen en externe deskundigen zoals in het Netwerk Milieukwaliteit, kon een aantal knelpunten worden opgepakt. Er zijn echter ook punten blijven liggen, de vraag naar ondersteuning door de Milieufederatie is groter dan de organisatie aankan.

6. COMMUNICATIE EN NETWERKEN

6.1 Toetsing aan Werkplan 2007

Netwerkversterking en ondersteuning

Drie nieuwe groepen sloten zich aan bij de MFG, twee minder dan gepland. Het wordt steeds moeilijker nieuwe organisaties in de provincie te vinden die zich nog zouden kunnen aansluiten bij de MFG. Eén aangesloten organisatie werd opgeheven. De folder 42+, waarin alle aangesloten organisaties van de MFG gepresenteerd worden, kreeg veel lof van de buitenwacht. Drie voor de achterban georganiseerde themabijeenkomsten zijn goed bezocht.

Wederom heeft de MFG geïnvesteerd in regelmatige contacten met provinciale bestuurders. De verschillende activiteiten voor Staten- en Raadsleden zijn redelijk tot goed bezocht. Alle verschillende bestuurlijke contacten hebben geleid tot redelijke tot goede bekendheid van de MFG bij provinciale bestuurders. Dit kwam onder andere tot uiting bij de probleemloze behandeling in de Staten van het nieuwe Meerjarenbeleidsplan 2008-2011 van de MFG.

Communicatie algemeen

De MFG haalde net als in 2006 gemiddeld één keer per week het nieuws. Opvallend in 2007 was dat de MFG vaker dan voorheen spontaan publiciteit kreeg en dat ook diverse landelijke media aandacht hadden voor MFG-activiteiten.

De beoogde nieuwe website is in 2007 niet online gegaan door problemen met de makers (websitebouwers). Mede hierdoor is het begrote aantal uren voor communicatie overschreden. Eind 2007 is besloten een ander bureau in te huren. In 2008 zal de nieuwe site worden opgeleverd.

(Digitale) Nieuwsbrief

Zoals gepland zijn er dit jaar vier papieren nieuwsbrieven uitgeven. Deze zijn aangevuld met vijf thema-gerichte digitale nieuwsbrieven. Dit is twee minder dan gepland omdat er onvoldoende aanleiding was om de twee extra beoogde nieuwsbrieven te vullen.

De Groene Peiler

Zoals gepland stelde de MFG voor het landelijke project De Groene Peiler (ook wel 3P genoemd) een provinciaal werkplan op en is intern gekeken naar de beste wervingsmethoden, waarmee in 2008 gestart wordt.

6.2 Toetsing aan Meerjarenbeleidsplan 2004-2007

Bestaande netwerken werden in 2007 onderhouden en uitgebreid. Aan het voornemen om de bekendheid van de organisatie te vergroten is op velerlei manieren vorm gegeven en de effecten daarvan beginnen steeds meer merkbaar te worden. Eind 2007 is het onderzoek naar het imago en de bekendheid van de Milieufederatie Groningen nog niet afgerond door ziekte van de stagiair. Dit onderzoek wordt begin 2008 afgerond. Uit voorlopige resultaten van een publieksenquête blijkt al wel dat veel mensen bekend zijn met een aantal MFG-activiteiten van de afgelopen jaren (bijvoorbeeld de Nacht van de Nacht) maar dat slechts heel weinig mensen de naam van de Milieufederatie Groningen hieraan verbinden. Het lijkt er op dat onze activiteiten zichtbaarder zijn geworden voor het publiek maar dat onze naamsbekendheid nog te wensen overlaat.

7. ALGEMEEN

7.1 Toetsing aan Werkplan 2007

Projectontwikkeling en –begeleiding

Het netwerk van de provinciale Milieufederaties is het afgelopen jaar zeer succesvol geweest in het werven van subsidies. Zo zijn er twee programma-afspraken met het ministerie van VROM gemaakt en (vervolg)projecten ontwikkeld en gehonoreerd rond verschillende thema's (duurzaam inkopen, klimaatneutrale activiteiten, Kaderrichtlijn Water, Natura 2000). Ook op provinciaal vlak is de MFG dit jaar wederom succesvol gebleken in projectontwikkeling. Zo zijn drie projectaanvragen van de noordelijke federaties gehonoreerd in het kader van de LvDO-regeling (Leren voor Duurzame Ontwikkeling), is provinciale subsidie toegekend voor het tweede jaar van Flúster en Dúster, en kende het VSB een subsidie toe voor de Nacht van de Nacht 2007. De samenwerkingsafspraken met de terreinbeherende organisaties zijn substantieel uitgebreid, ook voor de komende jaren. Tot slot is in 2007 een voorstel ontwikkeld voor structurele en projectmatige samenwerking met de gemeente Groningen in 2008 en verder – aansluitend op de duurzame ambities van de stad – en ziet het er naar uit dat voor 2008 een aantal basisactiviteiten en vier aanvullende projecten door de gemeente gehonoreerd gaan worden.

Juridische ondersteuning

Groepen en individuen hebben regelmatig aan de Milieufederatie juridisch getinte vragen gesteld. In 2007 is wat meer vraag naar juridisch advies geweest dan voorzien. Veel vragen gingen over bestemmingsplannen, artikel 19-procedures en bouwvergunningen, maar ook minder voorkomende vragen over geluidhinder van vliegtuigen, knalapparaten (vogelverschrikkers) en het spuiten van landbouwgif werden beantwoord.

8. ONTWIKKELING ORGANISATIE

8.1 Personeel

Samenstelling personeelsbestand

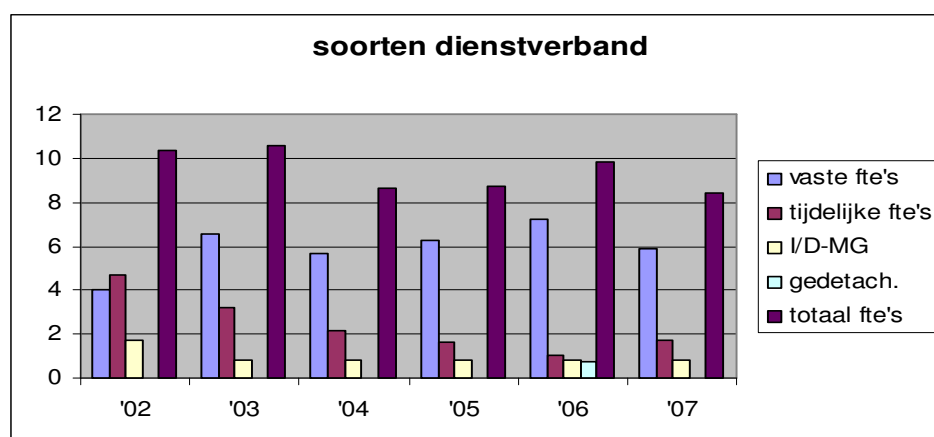
Per 31 december 2007 waren in totaal 10 personen in verschillende dienstverbanden werkzaam bij de Milieufederatie:

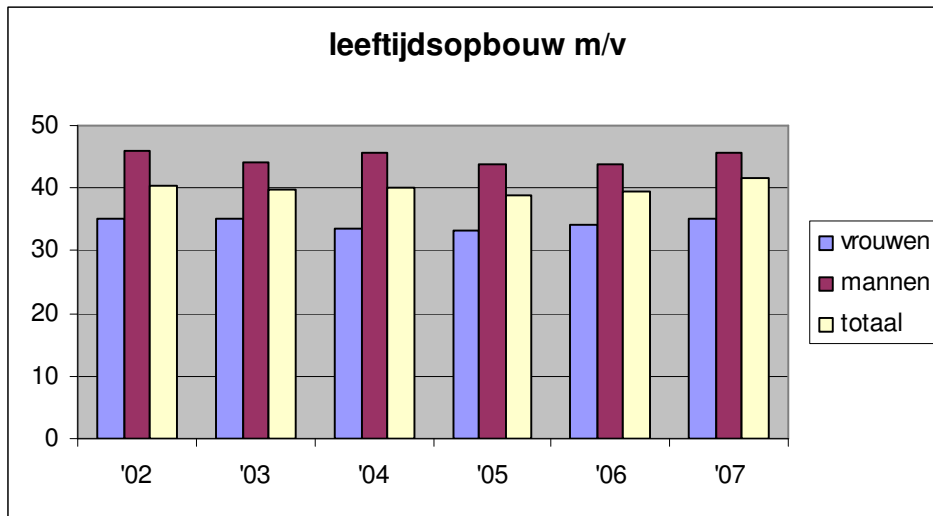
dienst- verband	aantal personen	vrouwen	mannen	totaal	aantal fte's	gemiddelde fte / persoon
vast	7	4	3		5,88	0,84
tijdelijk	2		2		1,68	0,84
MG	1		1		0,84	0,84
totaal	10	4	6		8,4	0,84

De leeftijdsopbouw van het personeelsbestand zag er per 31 december 2007 als volgt uit:

leeftijdsoopbouw	vrouwen	mannen	totaal
21 t/m 30 jaar	2	1	3
31 t/m 40 jaar	1	0	1
41 t/m 50 jaar	1	4	5
51 t/m 60 jaar	0	0	0
61 t/m 65 jaar	0	1	1
gemiddelde leeftijd	35	45,8	41,5

Uit de vergelijking van bovenstaande gegevens met die van het voorgaande jaar blijkt dat het aantal medewerkers met drie is afgenomen en dat de gemiddelde leeftijd licht is gestegen:

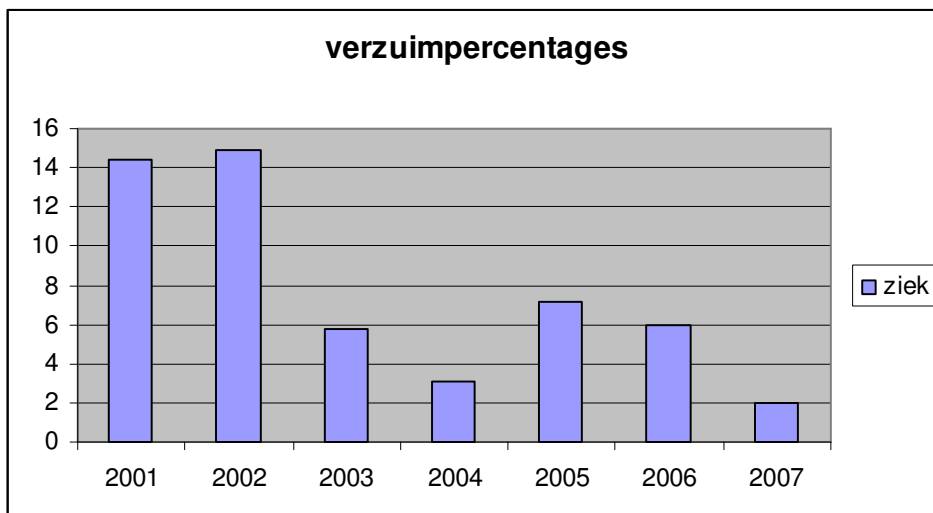

Door het vertrek van twee vaste medewerkers (waarvan 1 met 4 uur ouderschapsverlof per week) daalde dat aantal van 9 naar 7. De bij ons gedetacheerde medewerker kreeg een tijdelijk dienstverband. Omdat er ook een medewerker met een tijdelijk dienstverband vertrok, bleef dit aantal op 2. We bleven gebruikmaken van 1 zogenaamde maatschappelijk gesubsidieerde baan (MG in de eerste grafiek).

Ziekteverzuim

De organisatie had in 2007 een beduidend lager ziekteverzuim dan in het voorgaande jaar: 2%. Deze daling ten opzichte van 2006 (6%) kan verklaard worden doordat er in 2007 geen langdurige ziektegevallen waren.

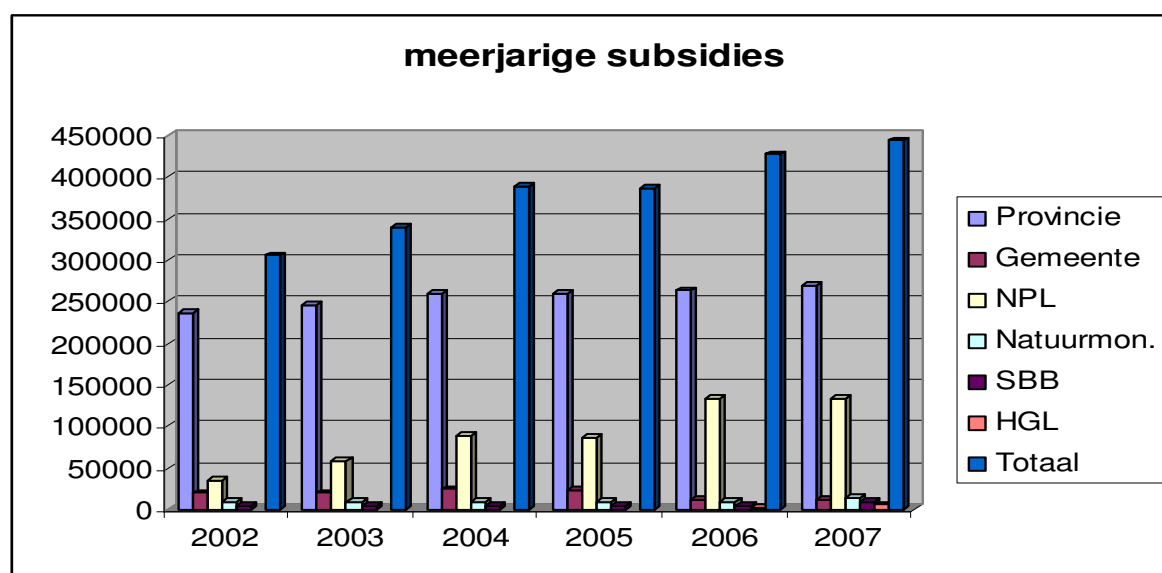
8.2 Financiën

Financieringsopbouw

Het aantal subsidiegevers dat op basis van een meerjarenafpraak jaarlijks een bedrag aan de MFG ter beschikking stelt, bleef in 2007 gelijk: zes. De hoogte van vier van de zes budgetten nam toe: de provinciale budgetsubsidie steeg met € 5.100, de jaarlijkse bijdragen van Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en het Groninger Landschap stegen met resp. € 4.000, € 5.000 en € 3.000. Het vrij besteedbare bedrag van de Nationale Postcode Loterij bleef op hetzelfde niveau: € 133.540. Dat geldt ook voor het budget van de Gemeente Groningen: € 12.000.

In totaal steeg het meerjarige subsidiebedrag in 2007 t.o.v. 2006 met € 17.100. Het meerjarige subsidiebudget was in 2007 (en ter vergelijking in de jaren 2002 t/m 2006) als volgt opgebouwd:

Subsidiegever	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Prov.Groningen	237.010	246.700	260.800	260.800	263.900	269.000
Gem.Groningen	20.000	20.000	24.390	24.000	12.000	12.000
NPL (vrij)	35.000	58.000	89.000	86.400	133.540	133.540
Natuurmon.	9.076	10.000	10.000	10.000	10.000	14.000
SBB	4.538	5.000	5.000	5.000	5.000	10.000
Gron. Landschap					3.000	6.000
Totaal	305.624	339.700	389.190	386.200	427.440	444.540

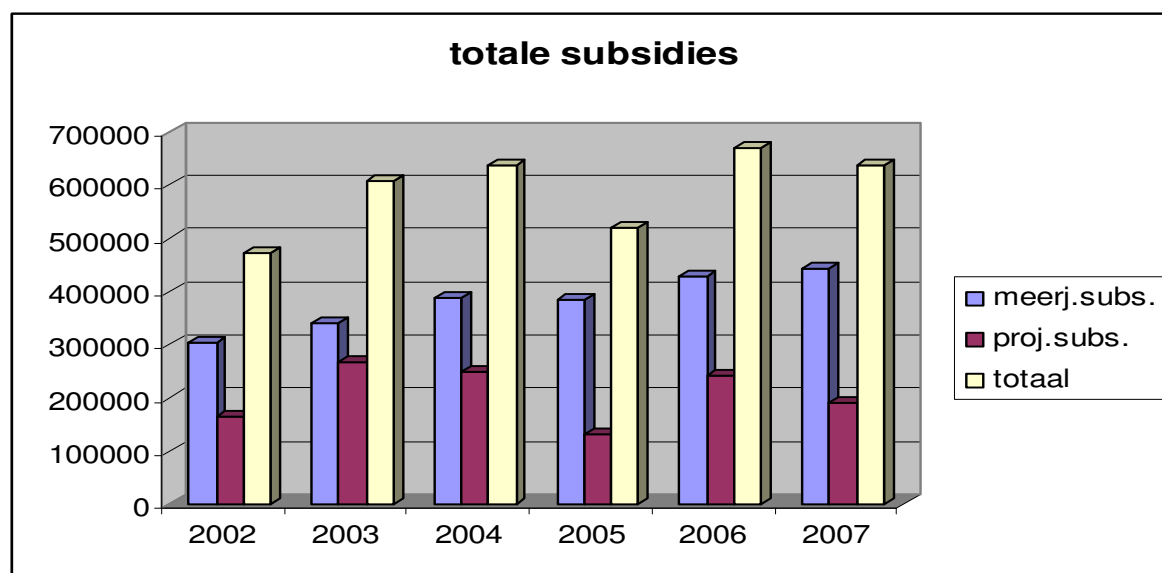

Het meerjarige budget werd ook in 2007 aangevuld met meerdere projectsubsidies. In totaal werd voor € 191.333 aan projectsubsidies besteed. Bronnen van de subsidies waren o.m. Stichting De Provinciale Milieufederaties (DPM), Provincie Groningen, Gemeente Groningen, VSB, Essent en terreinbeherende organisaties.

In de jaren 2002 t/m 2007 werden de volgende projectbudgetten besteed:

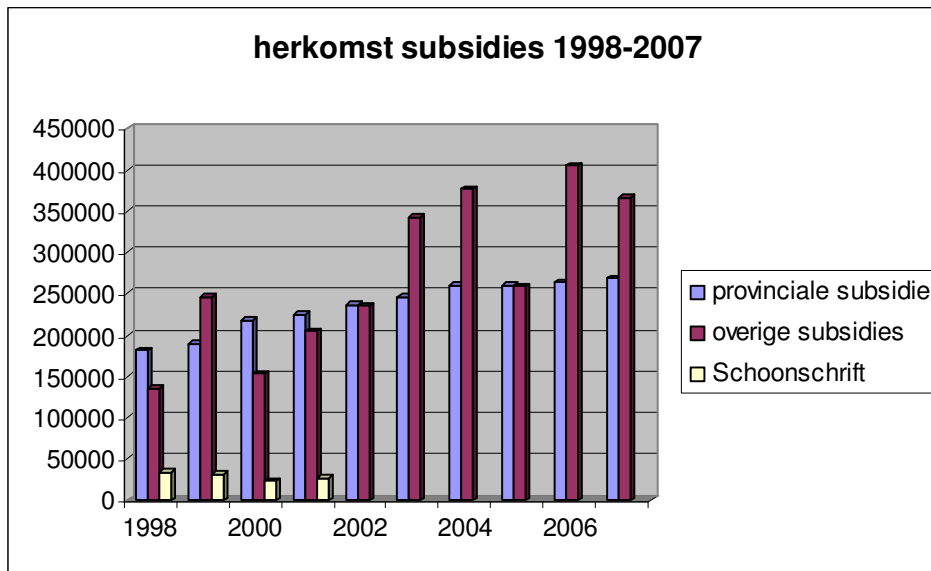
	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Projectsubsidie DPM				32.162	70.076	82.678
Projectsubsidie overheden				65.763	150.806	80.203
Projectsubsidie overig				36.143	21.220	28.452
Totaal	166.704	269.306	248.383	134.068	242.102	191.333

De verdeling tussen meerjarige subsidies enerzijds en projectsubsidies anderzijds ziet er over de jaren 2002 t/m 2007 als volgt uit:

In de loop der jaren heeft de MFG haar financiële basis verbreed waardoor de financiële afhankelijkheid van de provincie is afgenomen.

Uit onderstaande grafiek valt af te lezen hoe het aandeel overige subsidies zich heeft ontwikkeld in verhouding tot de provinciale subsidie.

Juridische ondersteuning

Naast € 8.230,50 voor personeelskosten (88,5 personeelsuren à € 93) is in 2007 een bedrag van € 5.950 uitgegeven aan juridische ondersteuning. Ontvangen van samenwerkingspartners (i.v.m. doorberekenen van kosten) is € 634,66. Per saldo is derhalve in 2007 een bedrag van € 13.545,84 uitgegeven aan juridische ondersteuning.

Dit bedrag werd gedekt door het geld dat de MFG ontving van de Nationale Postcode Loterij.

Financiële afsluiting van het jaar

In 2007 werd voor de vijfde keer de jaarrekening opgesteld conform de eisen van het CBF. De Balans en de Staat van Baten en Lasten uit de jaarrekening 2007 zijn in dit hoofdstuk integraal opgenomen (zie § 8.4 en § 8.5). Tevens is een accountantsverklaring opgenomen met betrekking tot de juistheid van de financiële gegevens in dit evaluatieve jaarverslag (*Bijlage 2*).

Voor een toelichting van de bedragen in de Balans en de Staat van Baten en Lasten verwijzen we naar de jaarrekening 2007 van de Milieufederatie.

De in 2007 gerealiseerde baten en lasten wijken soms enigszins af van de begroting. Dit komt doordat zich na de laatste begrotingswijziging altijd nog weer nieuwe ontwikkelingen voordoen, met name op het terrein van de projectsubsidies.

Het jaar 2007 is afgesloten met een positief resultaat van € 27.881,- . Dit positieve resultaat is bestemd voor concrete activiteiten in 2008.

Eigen vermogen

In vergelijking met 31 december 2006 is het vrij besteedbare vermogen dat is vastgelegd in de Bestemmingsreserve Actie en Educatie op 31 december 2007 met een afname van € 296 nagevoeg gelijk gebleven. Het Bestuur heeft op 19 april 2005 besloten een vrij besteedbaar vermogen op te bouwen van $\pm 15\%$ van de jaarinkomsten. Bij het huidige jaarinkomen van circa € 650.000 komt dit neer op een bedrag van rond de € 100.000. Dit vrij besteedbare vermogen dient als buffer voor het opvangen van tegenvallers en als achtergrondsdekking bij het nemen van risicovolle beslissingen. Met een Bestemmingsreserve Actie en Educatie per 31 december 2007 van € 104.586 is het door het Bestuur gewenste 15%-niveau ruim bereikt.

De Milieufederatie kent geen beleggingsbeleid. Het eigen vermogen is ondergebracht op een spaarrekening waaraan geen vermogensrisico's zijn verbonden.

Vooruitblik 2008 en verder

In de jaren 2004 tot en met 2007 werkte de Milieufederatie volgens een Meerjarenbeleidsplan dat in februari 2004 is goedgekeurd door de provincie Groningen. In 2007 is een nieuw Meerjarenbeleidsplan opgesteld voor de jaren 2008-2011. Dit is begin 2008 door Provinciale Staten goedgekeurd.

De MFG zal zich de komende jaren inspannen om het huidige activiteitsniveau te handhaven, zowel wat kwaliteit als wat kwantiteit betreft. Dit betekent o.a. dat ingezet wordt op het handhaven van de huidige (gemiddelde) personeelsomvang en dat blijvende aandacht zal worden besteed aan projectontwikkelingen en -acquisitie en een werkbare verhouding tussen structurele (meerjarige) subsidies en tijdelijke projectsubsidies.

De begroting voor het jaar 2008 is weergegeven in § 8.6.

8.3 Interne organisatie

In 2007 is het in 2004 gestarte interne strategische traject om – onder begeleiding van een extern deskundige – de werkzaamheden van de Milieufederatie op een hoger strategisch niveau te tillen, afgerond. Meer pro-activiteit, een betere communicatie naar buiten, een grotere resultaatgerichtheid en scholing van de medewerkers vormden de belangrijkste elementen van dit traject.

Daarnaast is in 2007 het traject afgerond om te komen tot een functieloongebouw met duidelijk omschreven functies en functiewaardering.

8.4 Balans per 31 december 2007

Activa	31 december 2007		31 december 2006	
	€	€	€	€
Vaste activa				
<i>Materiële vaste activa</i>				
in het kader van de doelstelling		14.263		17.486
Vlottende activa				
<i>Vorderingen</i>				
Debiteuren	226.581		130.280	
Overige vorderingen en overlopende activa	<u>5.850</u>		<u>13.369</u>	
		232.430		143.649
<i>Liquide middelen</i>		254.851		288.700
		<u>501.544</u>		<u>449.835</u>
Passiva				
Eigen vermogen				
<i>Besteedbaar vermogen</i>				
Bestemmingsreserves	157.986		126.891	
<i>Vastgelegd vermogen</i>				
Fonds activa doelstelling	<u>14.263</u>		<u>17.486</u>	
		172.249		144.377
Voorzieningen				
Voorziening pensioenverplichtingen		0		25.000
Schulden op korte termijn				
Crediteuren	19.151		14.084	
Nog te besteden subsidies	188.068		106.572	
Belastingen en premies sociale verzekeringen en pensioenen	22.251		24.579	
Overige schulden en overlopende passiva	<u>99.826</u>		<u>135.223</u>	
		329.295		280.458
		<u>501.544</u>		<u>449.835</u>

8.5 Staat van baten en lasten over 2007

	Realisatie 2007		Begroting 2007		Realisatie 2006	
	€	€	€	€	€	€
<u>Beschikbaar voor de doelstelling</u>						
<i>Subsidies en overige baten</i>						
Activiteitsubsidies	419.655		426.871		465.926	
Overige baten	<u>5.391</u>		<u>5.100</u>		<u>2.539</u>	
<i>Beschikbaar uit subsidies en overige baten</i>		425.046		431.971		468.465
<i>Fondsenwerving</i>						
Eigen fondsenwerving	0		0		0	
Aandeel in acties van derden 1)	<u>216.246</u>		<u>243.298</u>		<u>203.633</u>	
<i>Beschikbaar uit fondsenwerving</i>		<u>216.246</u>		<u>243.298</u>		<u>203.633</u>
Totaal beschikbaar voor doelstelling		<u><u>641.293</u></u>		<u><u>675.269</u></u>		<u><u>672.098</u></u>
<u>Besteed aan doelstelling</u>						
Uitvoeringskosten ter zake van:						
Groene ruimte	258.542		292.267		233.902	
Bebouwde ruimte	122.921		106.652		99.317	
Energie en mobiliteit	97.346		76.761		162.995	
Duurzame bedrijvigheid	21.859		27.280		35.037	
Communicatie en netwerken	70.222		82.591		67.802	
Algemeen	<u>42.522</u>		<u>22.205</u>		<u>41.664</u>	
Totaal besteed aan doelstelling		613.412		607.756		640.717
Resultaat		<u>27.881</u>		<u>67.513</u>		<u>31.381</u>
Totaal		<u><u>641.293</u></u>		<u><u>675.269</u></u>		<u><u>672.098</u></u>

1) In 2007 is € 184.681,48 ontvangen via de Stichting De Provinciale Milieufederaties. In 2007 is 76% van alle toekenningen in Stichting De Provinciale Milieufederaties afkomstig van de Nationale Postcode Loterij.

Door het bestuur wordt voorgesteld het resultaat 2007 de volgende bestemming te geven:

Dotatie bestemmingsreserve actie en educatie	-296
Dotatie bestemmingsreserve ontwikkelen website	15.000
Onttrekking bestemmingsreserve cursus vrijwilligers	-4.000
Onttrekking bestemmingsreserve brochure achterban	-8.000
Dotatie bestemmingsreserve slotbijeenkomst lichtbronnen	3.400
Dotatie bestemmingsreserve 35 jaar MFG	25.000
Onttrekking fonds activa doelstelling	-3.223
	<hr/>
	<u>27.881</u>

8.6 Begroting 2008

	Begroting 2008	
	€	€
<u>Beschikbaar voor de doelstelling</u>		
<i>Subsidies en overige baten</i>		
Budgetsubsidie Provincie Groningen	276.400	
Projectsubsidies overheden	192.038	
Subsidies overig	84.340	
Overige baten	<u>5.100</u>	
<i>Beschikbaar uit subsidies en overige baten</i>		557.878
<i>Fondsenwerving</i>		
Eigen fondsenwerving	0	
Aandeel in acties van derden	<u>194.410</u>	
<i>Beschikbaar uit fondsenwerving</i>		<u>194.410</u>
Totaal beschikbaar voor doelstelling		<u><u>752.288</u></u>
<u>Besteed aan doelstelling</u>		
Uitvoeringskosten ter zake van:		
Groene ruimte	365.157	
Bebouwde ruimte	67.873	
Energie en mobiliteit	63.005	
Duurzame bedrijvigheid	50.932	
Communicatie en netwerken	107.406	
Algemeen	<u>38.240</u>	
Totaal besteed aan doelstelling		692.613
Resultaat		<u>59.675</u>
Totaal		<u><u>752.288</u></u>

8.7 Overige gegevens

Statutaire naam: Stichting Milieufederatie Groningen

Vestigingsplaats: Groningen

Rechtsvorm: Stichting

Doelstelling: De stichting heeft tot doel het bevorderen van het behoud, het herstel en het optimaal beheer van natuur, milieu en landschap.

Bestuur: M.P. Gerkema – voorzitter
C.J. Grol – penningmeester
A. Schlebusch – secretaris

R. van Diggelen
J.B.M. Helmink
Directie: L.Y. Gelderblom

Bijlage 1: Overzicht projecten en urenrealisatie 2007

Aantal uren per financier in 2007

Projectcode	Projectnaam	Provincie		DPM		O
		Werkplan	Realisatie	Werkplan	Realisatie	
Groene ruimte						
51001	Extern overleg	100,0	120,5			20
51002	Actualiteiten	225,0	318,0			50
51010	Provinciaal RO-beleid + POP	211,0	213,0			50
51012	Natuur- en landschapsbeleid	170,0	146,0			
51030	Gemeentelijk RO-beleid	201,0	209,5			39
51041	Middag-Humsterland	40,0	81,5			
51060	Waterbrug naar burgers					100
51061	Integraal waterbeheer	176,0	182,0	140,0	266,0	34
51066	Grondwatermeters			50,0	50,0	69
51067	Waterschapsverkiezingen			29,0	29,0	
51070	REONN	70,0	1,0			
51076	Flúster en Dúster I			48,0	48,0	230
51077	Campagne ruimte			194,0	228,5	
51078	Flúster en Dúster II			75,0	75,5	179
51079	Nacht van de nacht 07			87,5	85,0	50
51081	Dorpen bij nacht			35,0	35,5	0
		<u>1.193,0</u>	<u>1.271,5</u>	<u>658,5</u>	<u>817,5</u>	<u>821</u>

Aantal uren per financier in 2007

Projectcode	Projectnaam	Provincie		DPM		Werkplan
		Werkplan	Realisatie	Werkplan	Realisatie	
Bebouwde ruimte en leefomgeving						
51042	Meerstad	160,0	81,0			
51050	Afstemming woonwensen		31,0			18
51072	Groene regiovisie	80,0	74,0			
52001	Extern overleg	40,0	71,5			
52002	Actualiteiten	100,0	175,0			
52010	Milieubeleid gemeente Groningen			140,0	222,5	129
52016	Duurzame inkoop (proj.leiding) 06					16
52017	Duurzame inkoop 06					16
52018	Energiebesparingsweek					100
52019	Duurzame inkoop 07			150,0	191,5	
52022	Duurzame inkoop (proj.leiding) 07			173,0	200,0	
		<u>380,0</u>	<u>432,5</u>	<u>463,0</u>	<u>614,0</u>	<u>279</u>
Energie en mobiliteit						
53001	Extern overleg	40,0	51,0			
53002	Actualiteiten	100,0	190,5			
53026	Energiekompas	60,0	32,0			
53046	Stilte, iedereen mag het horen			28,0	28,0	4
53055	Waterzijdig inregelen 05-06					81
53058	WIN energie					30
53060	Noordelijke klimaatcompetitie			40,0	41,0	
53061	Klimaatneutrale producten 06			180,0	148,0	37
53063	Heldergroene biomassa		78,0			150
53064	Ontdek het lek			39,0	39,0	
53065	TELI			20,0	20,0	100
		<u>200,0</u>	<u>351,5</u>	<u>307,0</u>	<u>276,0</u>	<u>402</u>

Aantal uren per financier in 2007

Projectcode	Projectnaam	Provincie		DPM		O Werkpla
		Werkplan	Realisatie	Werkplan	Realisatie	
Duurzame bedrijvigheid						
54001	Extern overleg	20,0	12,0			
54005	Netwerk milieukwaliteit	40,0	40,0	130,0	114,0	
54006	Costa Due	80,0	26,5			
54999	Actualiteiten	40,0	54,5			
		<u>180,0</u>	<u>133,0</u>	<u>130,0</u>	<u>114,0</u>	<u>0</u>
Communicatie en netwerken						
55020	Netwerkversterking en ondersteuning	120,0	120,0	50,0	46,5	
55010	Communicatie algemeen	400,0	450,0	37,0	52,0	
55011	Nieuwsbrief	100,0	61,5			
55023	De groene peiler			63,5	63,5	
		<u>620,0</u>	<u>631,5</u>	<u>150,5</u>	<u>162,0</u>	<u>0</u>
Algemeen						
56003	Projectontwikkeling en begeleiding	320,0	320,0	111,0	72,0	
56004	Juridische ondersteuning			60,0	88,5	
		<u>320,0</u>	<u>320,0</u>	<u>171,0</u>	<u>160,5</u>	<u>0</u>
	Totaal	<u>2.893,0</u>	<u>3.140,0</u>	<u>1.880,0</u>	<u>2.144,0</u>	<u>1.502</u>

BIJLAGE 2: Accountantsverklaring

Aan: het bestuur van
Stichting Milieufederatie Groningen, Groningen

Accountantsverklaring

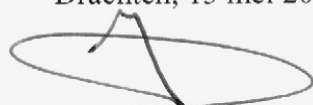
Wij hebben de in dit evaluatief jaarverslag 2007 opgenomen balans per 31 december 2007 en staat van baten en lasten 2007 van Stichting Milieufederatie Groningen te Groningen gecontroleerd. De balans per 31 december 2007 en de staat van baten en lasten 2007 zijn ontleend aan de jaarrekening 2007 van Stichting Milieufederatie Groningen te Groningen. Bij de jaarrekening hebben wij op 13 mei 2008 een goedkeurende accountantsverklaring verstrekt.

De balans per 31 december 2007 en de staat van baten en lasten 2007 zijn opgesteld onder verantwoordelijkheid van het bestuur van de Stichting. Het is onze verantwoordelijkheid een accountantsverklaring inzake de balans per 31 december 2007 en de staat van baten en lasten 2007 te verstrekken.

Wij zijn van oordeel dat de balans per 31 december 2007 en de staat van baten en lasten 2007 op alle van materieel belang zijnde aspecten in overeenstemming is met de jaarrekening 2007 van Stichting Milieufederatie Groningen.

Voor een beter inzicht in de financiële positie en de resultaten van Stichting Milieufederatie Groningen en de reikwijdte van onze controle dient dit overzicht te worden gelezen in samenhang met de volledige jaarrekening waaraan deze is ontleend, alsmede met de door ons daarbij verstrekte accountantsverklaring.

Drachten, 13 mei 2008

De Jong AFM B.V.
J.D. de Jong AA

